

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

10 מרץ 2013

ת"א 7086-06-11 שטיינר נ' פרויליך

אל יעקב אברמוביץ
ז'בוטינסקי 7 מגדל משה אביב מיקוד 52520
רמת גן

טלפון מרכז מידע: 077-2703333

מכתב מלווה

מצורף בזה מסמך פסק דין.

מוזכירות בית המשפט

כ"ח אדר תשע"ג, 10 מרץ 2013
תאריך

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 7086-06-11 שטיינר נ' פרויליך

בפני כב' השופטת אושרי פרוסט-פרנקל

שמואל שטיינר

תובעים

נגד

רחל פרויליך

נתבעים

פסק דין

זוהי תביעה כספית על סך 250,000 ₪ שנפתחה במקור בבקשה לביצוע שטר על סך 500,000 ₪, (להלן: "השיק"), נגד הנתבעת ובעלה אשר נמחק מהתיק. בבקשה לביצוע שטר לא צוין אם הנתבעים חתמו כמושכי השטר, ערבים לו או מסבים. הנתבעת טוענת לזיוף חתימה ולכן נטל ההוכחה נותר על כתפי התובע.

א. תמצית טענות התביעה

1. התובע בתצהירו טען, כי הפקיד את השיק המשוך מהחשבון המשותף של הנתבעת ובעלה – חיים פרויליך (להלן: "חיים/בעלה של הנתבעת"), והשיק לא כובד. את השיק, כשהוא מלא וחתום על ידי הנתבעת, מסר לו חיים, מבלי שהתובע הכיר את הנתבעת.

טוען התובע, כי את חיים הכיר שנים רבות קודם לכן, והאחרון פנה אליו לסיוע כלכלי להפעלת מעונות ילדים שהיו בבעלותו. התובע ראה בהלוואה גמ"ח, דהיינו, מעין הלוואה לפרק זמן מסוים שתושב לו, ללא ריבית האסורה על פי דין תורה, עם הגיע מועד ההשבה.

כנגד ההלוואה שנתן לחיים בסך 500,000 ₪, קיבל ממנו התובע את השיק משוך מחשבונו של האחרון וחתום בידי הנתבעת, כבטוחה להשבת סכום ההלוואה בתוך 3 חודשים מיום נתינתה. אלא שחיים ברח מהארץ מבלי להשיב את ההלוואה. לטענתו, הינו אוחז כשורה בשיק, כיוון שנתן בעבורו תמורה מלאה.

2. בחקירתו העיד התובע, כי את כספי ההלוואה נתן לחיים במזומן, לפני שנתיים וכמה חודשים ובאותו מעמד קיבל את השיק. מועד מתן ההלוואה אינו מועד הפירעון הרשום על השיק. את כספי ההלוואה במזומן, קיבל התובע, לטענתו, מאדם בשם משה שטיינמץ, אשר אף היה נוכח בעת מסירת כספי ההלוואה לחיים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 7086-06-11 שטיינר נ' פרויליך

1 בעדותו הוסיף, כי נתן שתי הלוואות לחיים, האחת בסך 500,000 ₪ והשנייה בסך 130,000 ₪ והכל
2 מכספיו של משה שטיינמן.

ב. תמצית טענות ההגנה

3 3. בתצהיר ההתנגדות לביצוע שטר, אשר הפך לכתב הגנה, טענה הנתבעת, כי אינה מכירה את
4 התובע, לא מסרה לו את השיק אשר משוך מחשבון משותף לה ולבעלה, לא חתמה עליו, חתימתה
5 זויפה וגם כתב היד בו מולא השיק, אינו שלה ו/או של בעלה/חיים. הנתבעת צירפה לתצהירה טופס
6 דוגמת חתימה שנמסר לבנק לצורך ביצוע פעולות בחשבון ממנו נמשך השיק וטוענת, כי אין כל דמיון
7 בין חתימתה על גבי טופס דוגמאות החתימה שנמסר לבנק, לבין החתימה על גבי השיק. הנתבעת
8 הגישה תלונה למשטרה בגין גניבת וזיוף השיק ומפרטת, כי בקשותיה מהתובע לקבל את השיק
9 המקורי, כדי להעבירו לבדיקה גרפולוגית, לא נענו.
10 הנתבעת מוסיפה, כי מעולם לא ביצעה עסקאות בסכומים אלה ולא ניתנה כל תמורה בגין השיק.

11 4. לטענתה, מזה שנים אינה מתנהלת באמצעות שיקים, אלא במזומן או באמצעות כרטיס אשראי.
12 השיקים, לטענתה, משמשים, רק לתשלום למוסד החינוכי של ילדיה, אשר מקבל את התשלום רק
13 באמצעות שיקים.
14 הנתבעת פנתה לגרפולוגית עם צילום השיק, אך זו סירבה לכתוב חוות דעת ללא השיק המקורי, אם
15 כי, כך הנתבעת, טענה בפניה שיש סבירות גבוהה שהשיק זויף. ניסיונות בא כוחה לקבל מב"כ התובע
16 את השיק המקורי לצורך בדיקה גרפולוגית, לא נענו.
17 הנתבעת העלתה בתצהירה סברה, שהשיק נגנב בעת פריצה למשרדי בעלה.

18 5. הנתבעת בחקירתה העידה, כי נישאה לבעלה לפני 18 שנה ומזה כ- 7 שנים נישואיהם הינם "רק
19 על הנייר", והיא אינה סומכת עליו מבחינה עסקית. היא לא העלתה על דעתה שבעלה ישתמש
20 בשיקים למטרה אחרת מתשלום עבור מוסדות החינוך של ילדיהם ואין לה מושג כיצד הוא התנהל
21 בעסקיו.
22 היא עובדת כשכירה, במעון שהיה שייך בעבר לבעלה כמנהלת, והיום המעון הינו בבעלות אחרים.
23 מכירת המעון, אשר היה בבעלות בעלה, נודעה לה מבעלה רק לאחר מעשה.

ג. דיון

24 6. התביעה דן נגד הנתבעת, הינה תביעה שטרית, ולטענת התובע, הנתבעת חתומה על השיק נמשך
25 מחשבונה וחשבון בעלה.
26 התובע טוען שהנתבעת לא צירפה חוות דעת מומחה שתבסס את טענתה שחתימתה על גבי השיק
27 זויפה, אלא שהנתבעת צירפה לתצהירה פניית בא כוחה אל התובע, בבקשה לקבל את מקור השיק

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 7086-06-11 שטיינר נ' פרויליך

לצורך קבלת חוות דעת מומחה, פניה שלא נענתה. משכך, אין לו לתובע להליך, אלא על עצמו בעניין זה.

הנתבעת כאמור, טוענת שחתימתה על השיק זויפה, הכיתוב על השיק אינו כתב ידה, היא אינה מכירה את התובע ומעולם לא מסרה לו את השיק.

חוק הלוואות חוץ בנקאיות התשנ"ג - 1993

7. לטענת התובעת מדובר בהלוואה חוץ בנקאית בהתאם לחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות. בע"א 4003/07 בס אהרון נגד אברהם אריה, קבע בית המשפט המחוזי, כי הגם שעולה טענה שהשיק ניתן כביטחון להלוואה חוץ בנקאית, יש לדון ראשית אם החוק חל על ביחס להלוואה נשוא השיק. בהתאם לס' 1 לחוק, כל נותן הלוואה, שאינו תאגיד בנקאי, הינו בגדר מלווה, אך חובת חוזה ההלוואה והוראותיו הנוספות של החוק, לא יחולו על מלווה שנותן הלוואה שלא בדרך העיסוק, כהוראת ס' 15 לחוק.

דהיינו, כך נקבע בפס"ד בס, הכלל הוא, שמי שנותן הלוואה יראו אותו כמי שנותן הלוואה על דרך העיסוק, אלא אם יוכיח שלא כך הדבר.

8. התובע לא הוכיח שאינו עוסק בהלוואות חוץ בנקאיות, אלא טען בעלמא, כי זו לו הפעם הראשונה שנותן הלוואה, מכספים של אחר. טענה זו מעלה תמיהה, שכן, ככל שמדובר, כטענת התובע, בגמ"ח, מדוע נתן הלוואה מכספי אחר, ומדוע שטיינמץ, שלטענת התובע הוא שנתן את כספי המזומן להלוואה, לא העיד לגבי עצם מתן ההלוואה והמניעים לכך, שכן התובע כלל לא טען ששטיינמץ וחיים מכירים זה את זה.

מכיוון שכך, ומכיוון שהתובע לא הוכיח שאין מדובר בהלוואה חוץ בנקאית, ומכיוון שהתובע לא עמד בתנאי ס' 8 לחוק, היה מקום כבר עתה לדחות את התביעה.

למעלה מן הצורך, אדון בטענות נוספות של התובע.

החשבון המשותף של הנתבעת ובעלה

9. השיק שהוגש לביצוע הינו על סך 500,000 ₪ והתובע עותר לחייב את הנתבעת בתשלום 250,000 ₪ מכוח שיק זה, אשר חולל.

טוען התובע, כי השיק נמסר לו על ידי חיים כבטוחה בגין הלוואה בסכום השיק, אשר נתן לו, על בסיס הכרות מוקדמת בין השניים.

התובע אף לא טוען בכתב תביעתו – היא הבקשה לביצוע שטר, שהתביעה דנן נגד הנתבעת, הינה מכוח היות הנתבעת ובעלה שותפים בחשבון, הגם שצוין (ס' 1 לתצהיר עדת ראשית של התובע)

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 7086-06-11 שטיינר נ' פרויליך

1 שהשיק נמשך מחשבון משותף של הנתבעת ובעלה. כל שנטען בבקשה לביצוע שטר, שהתובע אוזר
2 בשיק בחתימת הנתבעת. לגרסתו, השיק נמסר לו כדיטחון להשבת ההלוואה (ס' 9 לתצהירו).
3
4 התובע העיד, שמעולם לא פגש בנתבעת וכי השיק לא נחתם בפניו, אלא נמסר לו כשהוא חתום ומלא
5 על ידי בעלה של הנתבעת.
6 בסיכומיו הוסיף התובע, כי כיוון שהחשבון ממנו נמשך השיק, הינו משותף לנתבעת ולחיים, הנתבעת
7 לא הוכיחה כי נשללו התנאים, להיות התובעת אוזר בשטר כדין וכנגד תמורה בעד ערך, אותה העניק
8 לחיים, אשר היה צד לשטר בעת מסירתו.

9
10 לטענתו, בהיות פרטי הנתבעת כתובים על השיק כבעל החשבון, היא נושאת באחריות לפירעונו.
11
12 10. לטענת התובע, לא נשללה זכותו של חיים לפעול בחשבון ולכן השיק נמסר לו על ידי בעליו ובכל
13 מקרה, חיים היה בעל הרשאה בחשבון בעת משיכת השיק.

14
15 נקבע בפסיקה, כי אין בחשבון משותף, כדי לבסס שליחות בין בני זוג, וכי על התובע, האוזר בשיק,
16 המבקש לחייב את בן הזוג שאינו חתום על השיק, להוכיח פוזיטיבית את קיום השליחות, בין בן
17 הזוג שאינו חתום כשולח, לבין זה החתום על השיק כשלוח. (תאמ(אי) 11-03-44568 דנה ביטון נגד
18 יפה רובין מור).
19 משכך אני דוחה את טענת התובע, כי העובדה שהשיק ניתן מהחשבון המשותף של הנתבעת ובעלה,
20 מטילה את האחריות לפירעונו על הנתבעת.

אחיה כשורה

21
22
23 11. לטענת התובע, הנתבעת לא הוכיחה כי נשללו התנאים, להיות התובעת אוזר בשטר כדין וכנגד
24 תמורה בעד ערך, אותה העניק לחיים, אשר היה צד לשטר בעת מסירתו.

25
26 התביעה דן נגד הנתבעת הינה תביעה שטרית, מדובר בשטר בין צדדים קרובים ולכן אין חזקת אוזר
27 כשורה. התובע אינו טוען שההלוואה ניתנה לנתבעת אלא לבעלה, ומתן ההלוואה כלל לא הוכח.
28 לטענת התובע, אשר לא נטענה בתצהירו והועלתה לראשונה בחקירתו על דוכן העדים, ההלוואה
29 ניתנה במזומן – בסך 500,000 ₪ מכספו של אדם בשם שטיינמץ שאף נכח במסירת כספי ההלוואה
30 לבעלה של הנתבעת. שטיינמץ כלל לא הובא לעדות כדי לתמוך בטענת התובע שניתנה הלוואה –
31 תמורת השיק.

32 כבר נקבע כי "אי הבאת עד רלוונטי מעוררת, מדרך הטבע, את החשד, כי יש דברים בגו וכי בעל
33 הדין, שנמנע מהבאתו, חושש מעדותו מחשיפתו לחקירה שכנגד ... ככלל, אי העדת עד רלוונטי
34 "יוצרת הנחה לרעת הצד שאמור היה להזמין...". (ע"א 641/87 קלוגר נ' החברה הישראלית

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 7086-06-11 שטיינר נ' פרויליך

1 לטרקטורים וציון בע"מ פד"י (1) 239 בע"מ 245. ת.א. (ראשון לציון) 4712/01 ב.ג. את.א. נ' צ'רבוס
2 ניהול, תק-של 2002 (2) 650, עמ' 655.

3
4 עוד "גילה" התובע בעדותו, מה שלא נטען על ידו בתצהירו, כי בפועל, נתן לחיים 2 חלואות בסכום
5 כולל של 630,000 ₪, אין בינו לבין חיים הסכם אלא רק השיק. אציין, כי השיק הינו על סך 500,000
6 ₪ ולא על סך 630,000 ₪. לטענת התובע, בגין הסך 130,000 ₪ נוספים הוא קיבל שיק של צד ג'.

7
8 12. ההיגיון העומד מאחורי מתן הגנה לאוחז כשורה מפני טענות שיכול להעלות מושך השיק נגדו,
9 מבוסס על אימוץ עיקרון תקנת השוק לתוך דיני השטרות, במובן זה שאוחז כשורה מקבל זכות
10 טובה מזו שהיתה למי שהעביר לו את השטר, ולכן נקבע בפסיקה שנפרע או צד קרוב לעסקת היסוד
11 אינו יכול להיות אוחז כשורה בשטר, וכך נאמר על זה בעמ' 279 לספרו של לרנר על דיני השטרות
12 מהדורה תשנ"ט 1999:

13 **"העניין המהותי הוא המחסום העיקרי בדרכו של הנפרע אל האחיזה כשורה, בדרך כלל המושך**
14 **והנפרע הם צדדים קרובים, קרי – צדדים שנערכה ביניהם עסקת יסוד. במקרה הטיפוסי הנפרע**
15 **מכר נכס או סיפק שירות למושך, והלה משך לפקודתו שטר, לתשלום מחיר הממכר או השירות.**
16 **הנפרע הוא איפוא צד לעסקת היסוד שבמסגרתה נמשך או נעשה השטר. לעומתו, אוחז כשורה**
17 **קלאסי אינו קשור לעסקת היסוד, ובדרך כלל מקבל את השטר בלא לדעת את פרטיה, מטבע**
18 **הדברים, צד זר לעסקת היסוד ואוי, בהתמלא תנאים מסויימים לקבל את השטר כשהוא נקי**
19 **מפגמים שונים שדבקו בעסקה, אך צד המעורב בה, אינו ראוי להשתחרר מפגמיה."**

20
21
22 13. בעניין חזקת האחיזה כשורה, הנטל להוכחת אחיזה כשורה מוטל דווקא על כתפי התובע.
23 ראוי להדגיש כי, בענייננו אין מקום אף מהתחלה להיכנס לשאלת תחולת האחיזה כשורה, היות
24 ואין חולק כי הנפרע על פי השקים הוא התובע עצמו הטוען לאחיזה כשורה, וכבר נפסק כי, נפרע
25 אינו יכול להיות אוחז כשורה ואף כך נאמר בעמ' 260 לספרו הנ"ל של זוסמן:
26 **"מש הוברר כי הנפרע אינו יכול להיות אוחז כשורה, ממילא מצטמצם מרחב החזקה אשר בסעיף**
27 **20[ב] לפקודה: אנו חייבים עכשיו לקרוא את הסעיף האמור כאילו נאמר בו "כל אוחז שטר,**
28 **להוציא הנפרע חזקה לכאורה שהוא אוחז כשורה".**

29
30 מהאמור עולה כי הואיל וברור מעיון פשוט בשקים כי התובע הינו הנפרע עפ"י השקים האלה, אין
31 מקום לבחון כלל החלת החזקה שכן היא לא חלה במקרה כמו זה, שבפנינו.

32
33 14. בערעור אזרחי 97 / 1886 זאב יהודה נגד פנינה זלמה בית-המשפט העליון פסק, בין היתר, כי:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 7086-06-11 שטיינר נ' פרויליך

א. אחיזה כשורה דומה היא לקנייה בשוק פתוח. היא דורשת ריחוק בין הקונה בשוק הפתוח (האוחז כשורה), לבין הבעלים שנכס משלו ניטל ממנו שלא כדין (העושה או המושך). מטעם זה מוצדק הוא, כרגיל, שלא להעניק לנפרע מעמד של אוחז כשורה.

ב. הקירבה או הריחוק אינם נקבעים על-פי צורת השטר, אלא על-פי מערכת היחסים שבין הצדדים. אנשים הם צדדים קרובים לשטר אם יחסיהם ההדדיים כצדדים לשטר נובעים מקשר משפטי ישיר ביניהם. אנשים הם צדדים רחוקים לשטר, אם יחסיהם המשפטיים כצדדים לשטר אינם נובעים מקשר משפטי ישיר ביניהם, אלא מקשר משפטי עם אחרים. המבחן הוא פונקציונלי ולא צורני.

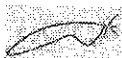
ג. חוק אינו נוסחה מתמטית. חוק הוא יצירה נורמטיבית, ויש לפרשו לפי המטרה שאותו חיקוק בא לשרת. מטרת הפקודה מחייבת לאפשר אחיזה כשורה בכל אותם מקרים שבהם הנפרע הוא צד רחוק, והוא מקיים את הדרישות האחרות הקבועות בסעיף 28(א) לפקודה (139ב).

לאור האמור, אני דוחה את טענת התובע, ולפיה הינו אוחז כשורה.

ד. סוף דבר

מהמפורט בפסק דיני זה עולה, כי התובע לא הוכיח ולו אחת מטענותיו. אני דוחה את התביעה. התובע ישלם לנתבעת הוצאות שכר טרחה בסך 12,000 ₪.

ניתן היום, כ"ה אדר תשע"ג, 07 מרץ 2013, בהעדר הצדדים.

אושרי פרוסט-פרנקל, שופטת

